

Lausunto
22.11.2024
PPHVA/27191/07.01.02.04/2024

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi
Viite: Lausuntopyyntö 18.10.2024 (HE 149/2024 vp)

Asiantuntijalausunto

Tiivistys

Perusterveydenhuollon ympärivuorokautisen päivystyksen lailla säädettävien paikkakuntien luetteloon tulisi lisätä Oulainen (Oulaskangas).

Päivystys

Pohteen hyvinvointialueella ehdotettu muutos tarkoittaa sitä, että Oulun yliopistollisen sairaalan päivystyksen lisäksi Pohjois-Pohjanmaalla olisi mahdollista pitää ympärivuorokautista väestölle avointa päivystystä vain Kuusamossa. Tällä hetkellä Pohjois-Pohjanmaalla on näiden päivystysten lisäksi päivystykset Raahessa (ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys) ja Oulaisissa (Oulaskankaan sairaalan yhteispäivystys). Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue ei ole hakenut Raahen ympärivuorokautiselle päivystykselle poikkeuslupaa vuodelle 2025 joten Raahen ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys päättyy 31.12.2024.

Oulaskankaan perusterveydenhuollon ympärivuorokautinen päivystys nähdään alueella tarpeellisena väestön palvelutarpeen toteuttamiseksi. Oulaskankaan sairaala sijaitsee Oulaisissa, Pohjois-pohjanmaan etelä-osassa. Pohteen etelä-osissa asuu noin 100 000 asukasta. Alue on väkimäärältään suurempi kuin Kainuun ja Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueet ja lähes yhtä suuri kuin Etelä-Karjalan ja Etelä-Savon hyvinvointialueet. Alueen eteläisistä kunnista on matkaa Ouluun lähes 200 km. Näin väkirikkaalla ja laajalla alueella on perusteltua olla ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys. Oulaskankaan sairaalassa on käynyt öisin klo 22–08 noin kymmenen potilasta ja Raahen sairaalassa noin kuusi potilasta. Yhteensä yöaikaisia käyntejä Pohteen eteläosissa ollut siis noin 16.

Kustannussäästöjen toteutumisen näkökulmasta yksi ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys Pohteen eteläisellä alueella on perusteltu, sillä kiireellisen hoidon vastaanottoaikojen lisääminen iltaisin ja viikonloppuisin alueen eri sote-keskuksiin ei ole realistista tiukkenevassa taloustilanteessa.

Leikkaustoiminta

Nykyaikainen erikoissairaanhoito vaatii monialaista erikoistunutta osaamista sekä laajasti tukipalveluita. Keskittämällä raskasta ympärivuorokautista leikkaussaliolosuhteita vaativaa kirurgiaa tavoitellaan osaajien riittävyyden varmistamista. Osaavan henkilökunnan riittävyydellä varmistetaan potilasturvallisuus, hoidon laatu ja vaikuttavuus. Pällekkäisiin päivystysrinkeihin käytetyn resurssin vapautuminen päiväaikaiseen toimintaan on kannatettava tavoite.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella (Pohteella) ehdotettu muutos tarkoittaa sitä, että Oulaskankaan sairaalan vuodeosastohoitoa ja ympärivuorokautisia päivystysrinkejä vaativa leikkaustoiminta päättyy. Päiväkirurginen leikkaustoiminta on edelleen mahdollista.

Oulaskankaan sairaalassa on leikattu merkittävä määrä lonkan ja polven tekonivelleikkauksia (vuosittain yli 800). Muutokseen liittyy riski siitä, että hoitoonpääsy tekonivelleikkauksiin voi väliaikaisesti heikentyä. Muutokseen liittyy myös riski menettää Oulaskankaan sairaalassa työskenteleviä osaavia leikkaustoiminnan osaajia. Näistä riskeistä huolimatta esitetty muutos on perusteltu, sillä osaavaa henkilökuntaa ei nykyisen kaltaisiin rakenteisiin. Oulaskankaan sairaalassa on ollut haasteita saada järjestettyä lääkäreiden päivystysrinkejä. Viime vuosina haasteita on ollut erityisesti sisätautien päivystysringissä, tällä hetkellä myös anestesian päivystysringissä. Tämän vuoden aikana vajetta on tullut myös kirurgeihin ja leikkaustoimintaa on jouduttu supistamaan.

Pohteen aluevaltuusto on 29.10.2024 päättänyt tarkentaa sote-järjestämissuunnitelmaa Oulaskankaan sairaalan leikkaustoiminnan osalta seuraavasti

- *Monierikoisalaisia ympärivuorokautista päivystystä ja kirurgista vuodeosastotoimintaa vaativan leikkaustoiminnan sekä siihen liittyvien sisätautien, kirurgian ja anestesiologian takapäivystysten suunnitellaan päättyvän Oulaskankaan sairaalassa 31.12.2024.*
- *1.1.2025 alkaen Oulaskankaan sairaalassa suunnitellaan tehtävän päiväkirurgista ja lyhytjälkihoitoista kirurgiaa*
- *Erikoissairaanhoidon vastaanottotoiminta ja dialyysitoiminta jatkuvat*
- *Oulaskankaan sairaalasta kehitetään alueen akuuttihoiton keskittymää. Kirurgian ja sisätautien vuodeosastotoimintaa lakkaa ja tilalle suunnitellaan akuuttiosastoja.*

Leikkausten hankkiminen yksityisiltä palveluntuottajilta

45§ 7 momentin säädös niistä edellytyksistä, joiden täytyessä 4–5 momentissa tarkoitettua leikkaustoimintaa ja toimenpiteitä voi hankkia yksityisiltä palveluntuottajilta mahdollistaa sen, että hyvinvointialue voi tarpeen niin vaatiessa, tietyn reunaehdoin, hankkia palveluja myös yksityisiltä palveluntuottajilta. Tällä tavoitellaan sitä, että hyvinvointialue pystyisi aiempaa paremmin hyödyntämään yksityisiä palveluntuottajia erikoissairaanhoidon hoitojonojen purkamisessa. **Tähän liittyy kuitenkin merkittävä riski hyvinvointialueen henkilökunnan siirtymisestä yksityisille palveluntuottajille.** Pahimmillaan tämä hyvä tavoite kääntyy päinvastaiseksi ja heikentää hyvinvointialueen kykyä järjestää lakisääteisiä palveluja. Yliopistosairaalat vastaavat yhteistyöalueensa ympärivuorokautisesta vaativasta erikoissairaanhoidosta ja tämä vaatii merkittävän määrän päivystysrinkejä ja päivystäviä lääkäreitä. Jos kirurgeja ja anestesia-lääkäreitä siirtyy merkittäviä määriä hyvinvointialueelta yksityiselle palveluntuottajalle, on riskinä yliopistosairaalan 24/7 päivystystoiminnan vaarantuminen.

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

3 (3)

Lausunto

22.11.2024

PPHVA/27191/07.01.02.04/2024

Yhteenveto

Perusterveydenhuollon ympärivuorokautisen päivystyksen lailla säädettävien paikkakuntien luetteloon tulisi lisätä Oulainen (Oulaskangas).

Oulussa 22.11.2024

Terhi Nevala

Johtajaylilääkäri